

САОПШТЕЊЕ

ИР30

Број 227 - год. LXXV, 29.08.2025.

Статистика науке, технологије и иновација

СРБ227 ИР30 290825

Научноистраживачка и развојна делатност, 2024.

– Истраживање и развој –

Укупни издаци за научноистраживачку и истраживачко-развојну делатност (НИРД) у 2024. години износили су преко 90 милијарди РСД (90 580 802 у хиљадама), а њихово учешће у БДП-у износи 0,94%.

У укупним издацима за НИРД учешће бруто инвестиција износи 8%, док учешће текућих издатака износи 92%.

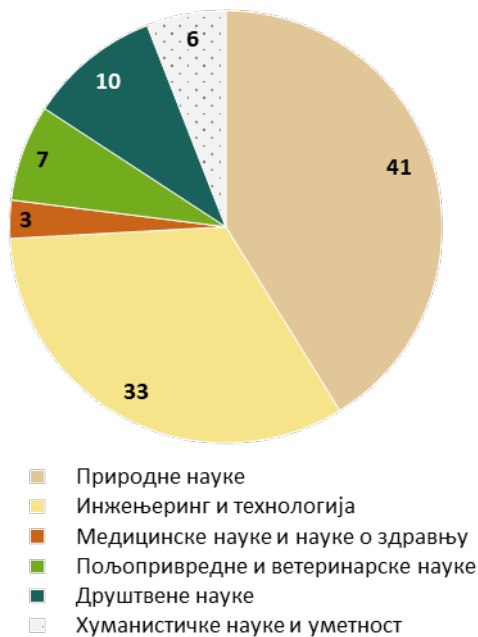
У укупном броју организација које се баве научноистраживачком и истраживачко-развојном делатношћу, нефинансијски сектор је учествовао са 65%, високо образовање са 22%, сектор државе са 12%, а непрофитни сектор са мање од 1%. У 2024. години у овој делатности је било запослено 30 810 лица, од којих су 19 323 истраживачи. У укупном броју запослених учешће жена износи 51%. Учешће истраживача запослених у НИРД повећано је за око 5% у односу на претходну годину и њихово учешће у укупном броју запослених износи око 63%.

Табела 1. Бруто домаћи издаци за истраживање и развој према научним областима и секторима

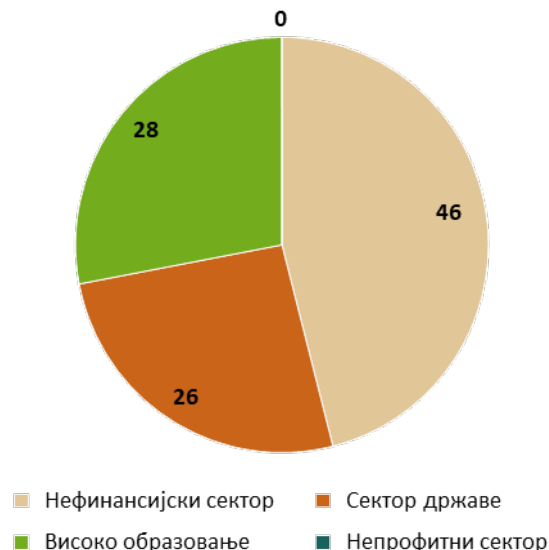
у хиљ. дин.

	Бруто домаћи издаци	Бруто инвестиције	Текући издаци		
			укупно	бруто плате	материјални трошкови
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	90580802	7111036	83469766	65612577	17857189
Природне науке	37293578	1366423	35927155	29237587	6689568
Инжењеринг и технологија	29853297	5067587	24785710	19020448	5765262
Медицинске науке и науке о здрављу	2588017	58398	2529619	1773851	755768
Пољопривредне и ветеринарске науке	6545740	267906	6277834	4892183	1385651
Друштвене науке	8940966	265327	8675639	6426016	2249623
Хуманистичке науке и уметност	5359204	85395	5273809	4262492	1011317
Нефинансијски сектор	41695812	5039266	36656546	31992923	4663623
Сектор државе	23509347	1087619	22421728	16809843	5611885
Високо образовање	25358721	984151	24374570	16795988	7578582
Непрофитни сектор	16922	-	16922	13823	3099

Граф 1. Бруто домаћи издаци за истраживање и развој према научним областима, %

Граф 2. Бруто домаћи издаци за истраживање и развој према секторима, %

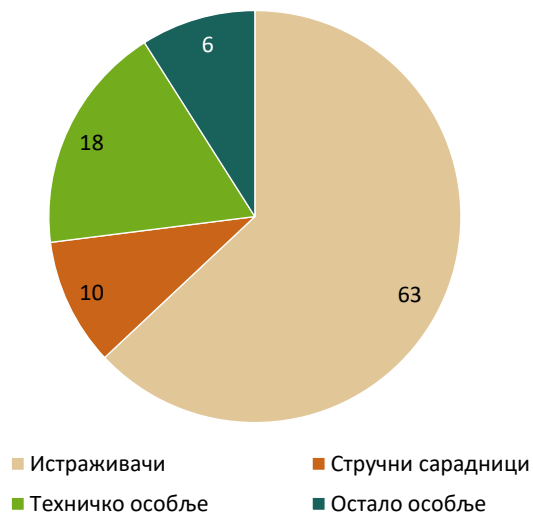
Табела 2. Запослени на пословима истраживања и развоја према научним областима, секторима и полу

	Укупно		Истраживачи		Стручни сарадници		Техничко особље		Остало особље	
	свега	жене	свега	жене	свега	жене	свега	жене	свега	жене
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	30810	15616	19323	10191	3130	1464	5668	2608	2689	1353
Природне науке	8290	4208	4912	2743	1257	503	938	468	1183	494
Инжењеринг и технологија	10315	4116	5552	2293	904	338	3395	1273	464	212
Медицинске науке и науке о здрављу	3756	2368	2881	1747	269	180	352	251	254	190
Пољопривредне и ветеринарске науке	2411	1309	1218	674	175	91	450	244	568	300
Друштвене науке	4016	2284	3058	1641	406	274	393	265	159	104
Хуманистичке науке и уметност	2022	1331	1702	1093	119	78	140	107	61	53
Нефинансијски сектор	8827	3107	2793	937	1630	583	3160	1124	1244	463
Сектор државе	6345	3654	3952	2403	335	179	1329	674	729	398
Високо образовање	15630	8851	12572	6848	1165	702	1177	809	716	492
Непрофитни сектор	8	4	6	3	-	-	2	1	-	-

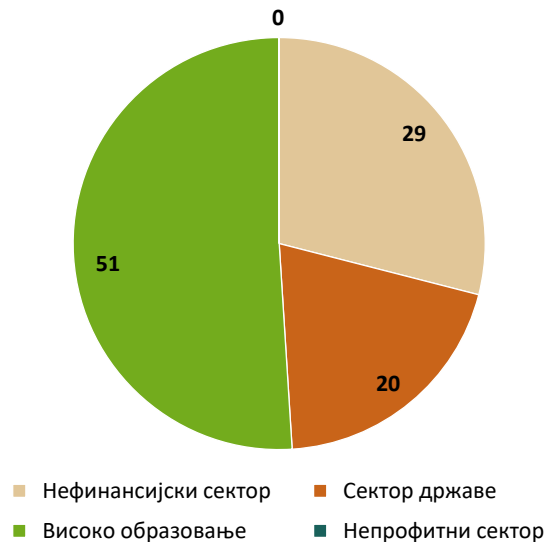
Граф 3. Запослени на пословима истраживања и развоја према научним областима, %

Граф 4. Запослени на пословима истраживања и развоја према звању, %

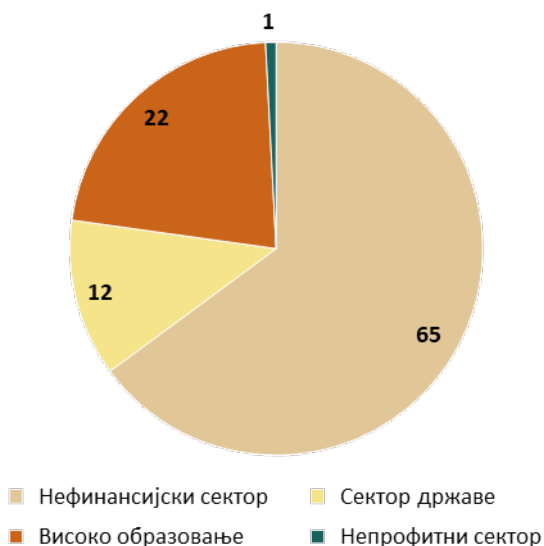
Граф 5. Запослени на пословима истраживања и развоја према секторима, %

Табела 3. Организације које се баве истраживањем и развојем према секторима и регионима

	Укупно	Нефинансијски сектор	Сектор државе	Високо образовање	Непрофитни сектор
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	487	316	60	107	4
Београдски регион	279	169	52	55	3
Регион Војводине	114	85	5	23	1
Регион Шумадије и Западне Србије	45	29	2	14	-
Регион Јужне и Источне Србије	49	33	1	15	-
Регион Косово и Метохија	...	...	...	...	...

Граф 6. Организације које се баве истраживањем и развојем према секторима, %

Граф 7. Организације које се баве истраживањем и развојем према регионима, %

Методолошка објашњења и дефиниције

Извор података

Приказани подаци су резултат редовног годишњег истраживања о научноистраживачким и истраживачко-развојним организацијама, спроведеног у 2024. години. Извештајне јединице јесу све организације које се баве истраживањем и развојем (ИР), без обзира да ли им је то основна делатност или не.

Основни извори података јесу: документација кадровских служби о дистрибуцији запослених на пословима ИР, рачуноводствене евиденције о оствареним приходима и обрачунатим улагањима у ИР, као и документација стручних служби о резултатима истраживачког рада.

Обухват и упоредивост

Подаци о ИР делатности високошколских установа и института прикупљају се као потпуни обухват (сви факултети/академије, без обзира на својински статус, сви институти: научни и истраживачко-развојни), док се подаци о ИР делатности пословних субјеката прикупљају на основу регистроване делатности и завршних рачуна (приказана улагања у науку у статистичком анексу АОП 9091). Такође, користи се извештај Пореске управе о донетим решењима о пореским олакшицама за пословне субјекте који су имали улагања у научноистраживачке или иновативне активности. Сви подаци о броју истраживачких организација и запосленима односе се на стање 31. децембра односне године, док се подаци о истраживачким радовима, приходима и трошковима односе на целу годину.

Методологија за спровођење истраживања усклађена је са међународним стандардима које је поставио OECD и објавио у приручнику Фраскати (*The Measurement of Scientific and Technological Activities – Proposed Standard Practice for Surveys of Research and Experimental Development – Frascati Manual*).

Дефиниције основних обележја

Наука је скуп систематизованих и аргументованих знања, односно спознајних чињеница, појмова, начела, података, информација, теорија, закона и законитости у одређеном историјском раздобљу о објективној стварности, тј. природи и друштву, до којег се дошло применом објективних научних метода, а којима је основна сврха и циљ спознаја закона и законитости о прошлости, садашњости и будућности природних и друштвених појава и повећање ефикасности рада у свим доменима људских активности.

Научна истраживања су теоријски или експериментални рад који се предузима ради стицања нових научних сазнања и повећања свеукупног људског знања. Научним истраживањима се сматрају основна, развојна и примењена истраживања.

Научноистраживачки рад је систематска стваралачка активност којом се, применом научних метода, стичу нове научне спознаје, односно стваралачки се користи постојеће знање за нове примене. То је стваралачки рад на освајању нових знања, а циљ му је подизање општег цивилизацијског нивоа друштва и коришћење тих знања у свим областима друштвено-економског развоја.

Издаци за истраживање и развој према врсти деле се на текуће издатке (трошкове) и инвестиционе издатке.

Текући трошкови (издаци) обухватају: трошкове рада и трошкове накнада запосленима, као и остале текуће трошкове (материјалне трошкове за истраживачко-развојни рад – сировине, материјал, енергија; исплате на основу уговора о делу и ауторских уговора; дневнице, путне трошкове, репрезентацију и слично; и друге издатке).

Инвестициони издаци обухватају издатке за земљиште и грађевинске објекте; машине и опрему; патенте, лиценце, студије и пројекте; софтвер и хардвер (који подразумева укупне трошкове у вези са набавком рачунара, уређаја, система, компонената и опреме, као и трошкове набавке или развијања софтвера за сопствене потребе); и остале издатке.

Нефинансијски (пословни) сектор обухвата пословне субјекте и организације чија је примарна активност тржишна производња робе и услуга и њихова продаја по економски значајним ценама, као и истраживачко-развојне јединице у саставу пословног субјекта.

Високо образовање обухвата факултете и универзитете са јединицама у саставу: факултетима, академијама и научноистраживачким институтима, без обзира на изворе финансирања и правни статус. Овом сектору припадају и истраживачки институти и клинике под непосредном контролом или управом високошколске организације.

Сектор државе обухвата организације, службе и друга тела, осим високог образовања, која друштву пружају оне бесплатне заједничке услуге које се по тржишним условима не би могле обезбедити, а представљају израз економске и социјалне политике друштва; према дефиницији, овај сектор обухвата активности администрације, одбране и регулисања јавног реда; здравство, образовање, културу, рекреацију и друге друштвене услуге.

Сектор непрофитних организација обухвата нетржишне приватне непрофитне организације које домаћинствима пружају услуге без наплате или по ниској цени. Ове организације могу бити основане од стране удружења грађана, ради обезбеђивања робе и услуга за чланове удружења или ради опште сврхе.

Контакт: maja.tosic@stat.gov.rs, тел.: 011 6964-234

Издаје и штампа: Републички завод за статистику, 11 050 Београд, Милана Ракића 5

Телефон: 011 2412-922 (центра) • Телефакс: 011 2411-260 • stat.gov.rs

Одговара: Бранко Јосиповић, в. д. директора

Тираж: 20 • Периодика излажења: годишња